Lietas Nr. C15247013

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā, 2013.gada 17.decembrī

Jelgavas tiesa: tiesnese J.Mauliņa
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. B/ prasību pret /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2013.gada 10.oktobrī prasītāja /pers. B/ cēlusi tiesā prasību pret atbildētāju /pers. C/ par uzturlīdzekļu piedziņu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja prasītājas labā uzturlīdzekļus nepilngadīgā /pers. D/ audzināšanai un uzturēšanai 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz laikam, kad bērns sasniegs pilngadību, noteikt, ka spriedums par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Norāda, ka atbildētājs ir dēla tēvs, uzturlīdzekļus dēla uzturam atbildētājs nedod. Atbildētājs strādā par taksometra vadītāju, viņa ienākumi prasītājai nav zināmi.

Paskaidro, ka prasītājas un atbildētāja kopdzīvē dzimis dēls /pers. D/. Dēls dzīvo ar prasītāju un prasītāja īsteno aizgādību pār dēlu. Bērna tēvs jau gadu nekādu materiālu palīdzību sava bērna audzināšanai un uzturēšanai nesniedz.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177., 179.pantu.

Tā kā maksājumu kopsumma prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 1 500 latus, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{19} panta otro daļu, ierosināta lieta par maza apmēra prasību.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Prasītājai izskaidrotas tiesības lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē (lietas 12.lapa). Tiesā nav saņemts prasītājas paziņojums par nepieciešamību iztiesāt lietu tiesas sēde.

Atbildētājam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} panta prasībām, nosūtīts prasības pieteikums un atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{22} panta prasībām, atbildētājai izskaidrotas procesuālās tiesības (lietas 13.lapa).

Atbildētājs paskaidrojumus nav iesniedzis, nekādi iesniegumi tiesā nav saņemti, lūgumi nav pieteikti, iebildumi pret prasību nav celti.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lieta tiek izskatīta rakstveida procesā, pusēm savlaicīgi paziņojot par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179.pantā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Saskaņā ar 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.1. un 2.2.punktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas un no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Prasības celšanas un lietas iztiesāšanas laikā valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga ir noteikta Ls 200.

Civillikuma 198.panta 4.punkts nosaka, ka aizgādība izbeidzas, kad bērns sasniedzis pilngadību, tāpēc tiesa atzīst par pamatotu /pers. B/ prasību par uzturlīdzekļu piedziņu līdz dēla /pers. D/ pilngadībai.

Ar dzimšanas apliecības kopiju (lietas 8. lapa) pierādīts, ka /pers. B/ un /pers. C/ ir /pers. D/ vecāki.

No Jelgavas novada pašvaldības izziņas redzams, ka /pers. D/ no 2010.gada 20.jūlija ir deklarējis dzīvesvietu Bauskas ielā 9-22, Elejas pagastā, Jelgavas novadā. Tiesai nav pamata apšaubīt, ka prasītāja dzīvo kopā ar savu nepilngadīgo dēlu, kurš atrodas viņas ikdienas aizgādībā. Pretēji pierādījumi nav iesniegti.

No Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras 02.10.2013. izziņas redzams, ka prasītāja saņem ģimenes valsts pabalstu no 07.07.2011. Ls 16 apmērā (lietas 11.lapa). Citi pierādījumi prasītājas mantiskajam stāvoklim nav iesniegti.

Lietas izskatīšanas laikā netika iegūti pierādījumi par atbildētāja mantisko stāvokli.

Atbildētājs pēc tiesas pieprasījuma pierādījumus savam mantiskajam stāvoklim nav iesniedzis. Tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētājs pilda pienākumu dot bērnam uzturu, jo ar noteiktiem pierādījumiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 10.pantu, 93.panta pirmo daļu, tas nav pierādīts.

Konvencijas par bērna tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10.panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā (lieta Nr. SKC-556) sniegto tulkojumu LR Satversmes 92.pantam un Civilprocesa likuma 1.pantam savstarpējā saistībā ar CL tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, kur Senāts atzīst, ka prasības par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam, tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Tādējādi tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami, sākot no prasības celšanas brīža tiesā, tas ir no 2013.gada 10.oktobra.

Prasītāja lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus nepilngadīgā /pers. D/ audzināšanai un uzturēšanai 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi.

Ņemot vērā iesniegtos pierādījumus, kā arī to, ka bērnam /pers. D/ uz prasības izskatīšanas dienu ir 3 gadi un 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.1.nosaka, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas atbilstoši, tiesa secina, ka nav iegūti pierādījumi par tādu atbildētāja mantas stāvokli, kas dotu pamatu noteikt uzturlīdzekļus apmēru 30% no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, kā to lūdz prasītāja.

Novērtējusi lietas materiālus, ņemot vērā atbildētāja kā tēva pienākumu piedalīties bērna uzturēšanā, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji un no /pers. C/ dēla /pers. D/ uzturēšanai piedzenami 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" noteiktie minimālie uzturlīdzekļi (apmērs, kuru katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantas stāvokļa, ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam) ik mēnesi bērnam no brīža, kad prasība celta tiesā, līdz bērna pilngadībai.

Tāpat tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi nosakāmi procentuāli, jo tas ir bērna interesēs.

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 203.panta ceturto daļu, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti uzturlīdzekļi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 205. panta pirmās daļas 1.punktu pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties ir izpildāmi spriedumi par līdzekļu piedziņu bērnu uzturēšanai. Prasītāja savā prasībā izteikusi lūgumu spriedumu par uzturlīdzekļiem izpildīt nekavējoties. Tiesa atzīst, ka prasītājas /pers. B/ prasībā izteiktais lūgums par sprieduma nekavējošu izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu ir apmierināms.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42. panta pirmo daļu tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Tādējādi no atbildētāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.pantu piedzenama valsts nodeva 15% no apmierinātā prasījuma apmēra jeb Ls 90 (Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.pantā noteikts, ka prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Konkrētajā gadījumā valsts nodeva tiek aprēķināta no 25% no minimālās mēneša darba algas Ls 200 jeb Ls 50 x 12 mēneši = Ls 600 x 15%) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 6,60 (lietas 2.lapa).

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu un 97. pantu, tiesa

nosprieda

prasību par uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. C/, /personas kods/, par labu /pers. B/, /personas kods/, uzturlīdzekļus dēla /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi bērnam, sākot no 2013.gada 10.oktobra līdz bērna septiņu gadu vecumam, bet no bērna septiņu gadu vecuma līdz bērna pilngadībai 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi bērnam.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Piedzīt no /pers. C/, /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu Ls 90 (deviņdesmit lati), kas maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Piedzīt no /pers. C/, /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 6,60 (seši lati 60 santīmi), kuru iemaksa jāveic: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Mūkusalas iela 41b, Rīga, NMR 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Noteikt termiņu /pers. C/ labprātīgai sprieduma izpildei 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās brīža daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Tiesas spriedumu lietas dalībnieki var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2013. gada

17.decembra Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese J.Mauliņa